

alla colonia greca di Cipro, a quella di Cilicia e alle cause che portarono gli Armeni ad emigrare in Moldavia e poi in Transilvania dove beneficiarono di privilegi anche quando questo Principato passò sotto la dominazione del governo imperiale austriaco. Si sofferma a parlare di Gherla, che fu il centro più ricco e significativo degli Armeni di Transilvania. Accenna altresì al tramonto della lingua armena in quella località, attestato da Zaharia Gabruşian, risalente al 1840. Segue poi una buona descrizione dei cinque manoscritti che sono in ordine:

- 1) Il Vangelo di Tarōn (1306), conservato ora nel museo di Cluj-Napoca, presso l'Archivio di Stato sotto il numero 12. Fu copiato da un certo Hohannēs su richiesta di padre Hovsēp, fu completato in una epoca non determinata (pp. 16-18).
- 2) La Raccolta di Famagusta (1310-1312), conservata nella stessa città e nello stesso Archivio al numero 15. Fu copiata a Famagusta dal sacerdote Step'annos Goyner-Eiṭanṭ e decorata con miniature da padre Sargis (pp. 18-19-20).
- 3) Vangelo di Cilicia (prima metà del sec. XIV), conservato sempre nella stessa città e nello stesso Archivio al numero 11. Il manoscritto, mutilato nel secolo XVII ed in seguito restaurato e rilegato, contiene un colofone del diacono Awetik' di Suceava

che parla della storia di questo manoscritto (pp. 20-22).

- 4) Vangelo di Surhat (1346), copiato dal diacono Kirakos della provincia di Crimea, conservato nello stesso archivio al numero 13 (pp. 22-23-24).
- 5) Il Vangelo di Caffa (1352), conservato nella sede del Vescovo armeno apostolico di Bucarest. E' stato trascritto da padre Karapet per incarico di una famiglia che voleva in tal modo ricordare un congiunto morto in giovane età, chiamato Sukran (pp. 25-26).

Seguono poi 34 note molto interessanti e senza dubbio di approfondimento ed una bibliografia selettiva in cui appaiono opere di S. Der Nersessian, N. Iorga, H. Siruni e G. Govrikian.

Si trovano quindi 30 tavole illustrate, collocate tutte sulla parte destra del volumetto mentre su quella sinistra troviamo delle note esplicative che rinviano agli originali specificando il numero dei fogli raffigurati.

Cinque illustrazioni sono del Vangelo di Tarōn, 10 si riferiscono alla Raccolta di Famagusta, 7 al Vangelo di Cilicia, 5 a quello di Surhat e 4 a quello di Caffa.

Il volumetto è degno di interesse perché approfondisce la conoscenza dell'arte armena di Romania e non trascura cenni su quella importante parte della Diaspora.

GIUSEPPE MUNARINI

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏՍՑԱԾ ԵՆՔ PUBLICATIONS REÇUES

ԱՐԵՆԵԱՆ ՀՐԱԶ, Տէր Զօր, Լոս Անճելոս, 1981, էջ 112:

ԱԼՄԻՆ, Լուսաքամուքիւմ (Ուն.), Թեհրան, Տպ. «Ալիք», 1978, էջ 63:

ԱԿԻՇԵԱՆ ՆՈՒՊԱՐ, Անարգունաձ մարդիկ (Վիպակներ), Լոս Անճելոս, 1978, էջ 210:

ԱԿԻՇԵԱՆ ՆՈՒՊԱՐ, Գաղթականները (Վէպ), Լոս Անճելոս, 1983, էջ 221:

ԱՃԵՄԵԱՆ ՄՀԵՐ, Յարստիւ Պայքար, Ե. Հ. Ո. Մ. Լոնտոնի Մասնաճիւղ, Լոնտոն, 1981, էջ 64:

ԱՄՈՒՐԵԱՆ Ա., Ատրպատականի Հայութեան վիճակը քրդական բանակների ներխուժումի օրերին. Կամխատումում եւ Պախոբոֆ ծրագրում գեղասպանութիւն, Թեհրան, Տպ. «Ալիք», 1979, էջ 36:

ԱՆԱՍԵԱՆ Թ. Ս., Ստեփաննոս Սալմաստեցի (Հատուածներ նոր ուսումնասիրութիւնից), Ագոսպ. «Սիւն» ամսագրի 1980 եւ 1981 թթ. համարներից, Երուսաղէմ, Ս. Յակոբ, 1981, էջ 24:

ԱՆԴՐԵԱՍԵԱՆ ԱՆԴՐԵԱՍ, Ամմարմիմ Արք (Պատմութիւններ), Լոս Անճելոս, Տպ. Ապրիլ, 1983, էջ 171:

ԱՆԴՐԵԱՍԵԱՆ Ա. Համագայիմ առաքելութիւն 1906-1981 (Հ. Բ. Ը. Մ. Ի Պատմութեան հետազոտում), Ա. Մ. Ն. 1981, էջ 44:

ԱՆԴՐԵԱՍԵԱՆ ՍԱՐԳԻՍ ԱԻԱԳ ԲՀԵ., Ուրուագիծ Հայ Դպրոցի պատմութեան, Փաստօրէն, Տպ. Արար, 1982, էջ 234:

ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ ԳՈՒՐԳԷՆ, Միքայիլ (Ուն.), Գեղարդ 7, Թեհրան, Տպ. «Ալիք», 1980, էջ 48:

ԱՐԼԷՆ Ժ. ՄԱՅԲԸԼԻ, Դեպի Արարատ, Թրք. Ն. ՊէրՊէրեան, Պէյրութ, Տպ. Համագայիմ, 1977, էջ 294:

ԱՐՄԱՆՏ, Արտակ Արք. Մանուկեանի գրական վաստակը (Թուղթիկ ակնարկ), Թեհրան, Տպ. Նախիբի, 1983, էջ 40:

ԱՐՇԻ, Գիւտ եւ Արիւմ, Հրատարակութիւն՝ «Հովիկ էդգարեան» գրական ֆոնդի, Թիւ 12, Թեհրան, Տպ. Անի, 1982, էջ 130:

ԱՐՇԻ, Հիմնադրումը, Հայրենական (Գերթումներ), Թեհրան, Տպ. «Ալիք», 1981, էջ 128:

ԱՐՏԱԿ ԱՐԲԵՊՍ., Կրօն եւ Մշակույթ, Թեհրան, Տպ. «Նախիբի», 1982, էջ 78:

ԲԱՄՊՈՒԲԵԱՆ Գ., Թակոբ Պատրիարք Նալեան (1706-1764). Կեանքը, գործերը եւ աշակերտները, «Շողակաթ» մատենաշար, 1, Իսթանպուլ, Մուրատ Ուլաթ, 1981, էջ 280:

ԲԱՐՍԵՂ ՄԱՇԿԵՒՈՐԾԻ, Յարդրակներ, աշխարհաբարի վերածեց՝ ԱնՈՒՇԱՎԱՆ ՎՐԴ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ, Մատենաշար «Մեր Հայրերը կը խօսին» Թ. 3, Անթիքա, Տպ. Արթուրէս, 1980, էջ 350, տպ. 1500:

ԲԻՐԱՍԻ ՄՄԲԱՏ, «Վարդամանք». Աւարայրի Արծիւը (Պատկերով պատմութիւն), Գեղարդ 7, ՆՈՒՊԱՐ ԱՓԱՔԵԱՆ, Ատրպատիկ:

ԴԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ՇՆՈՐՀԲ ԱՐԲԵՊ., Համաքրիստոնէական սուրբեր, Իսթանպուլ, 1978, էջ 239:

ԴԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ՇՆՈՐՀԲ ԱՐԲԵՊ. Հայագի սուրբեր, Իսթանպուլ, Մուրատ Ուլաթ, 1982, էջ 320:

ԳԱԼՓԱԳԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ, Ռուսամանայ Գաղութը, Երուսաղեմ, Տպ. Ս. Յակոբանց, 1979, էջ 314:

ԳԵՂԱՄ-ԳԵՂԱԿ, Աստղ Ակամակիտ (Բերթուաներ), Լոս Անճելոս, 1978, էջ 190:

ԳԵՂԱՄ-ԳԵՂԱԿ, Հայկական Պետության Աստղի մը մէջ - Սոմաստան, Լոս Անճելոս, էջ 212:

ԳԵՂԱՄ-ԳԵՂԱԿ, Մոսկի Զօրաշարժ (Բերթուան), Լոս Անճելոս, 1980, էջ 187:

ԳԵՂՈՐԳԵԱՆ Պ., Ամիմ Ակմկալութիւններ (Տետր Ա.), Լոս Անճելոս, 1979, էջ 109:

ԳԵՂՈՐԳԵԱՆ Պ., Ամիմ Ակմկալութիւններ (Տետր Բ.), փաբրիկ, 1981, էջ 127:

ԳԵՂՈՐԳԵԱՆ Պ., Հինգ քաղաքացիական (Թրգ. բնագրէն՝ ՅԱԿՈԲ ԳՐԻԳՈՐ), Պէյրուս, Տպ. Տօնիկեան եղբայրք, 1980, էջ 447:

ԳԻՍԱԽՈՐ, Ազգի փրկութիւնը ո՞ր է (Զուարթ Թատերախաղ մը մեր օրերէն), Պոստըն, 1979, էջ 39:

ԳՈՒԲԵԼԵԱՆ ՊՅՈՂՈՍ, Պայքում լռած բնականութիւնը, Լոս Անճելոս, 1982, էջ 155:

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ԱՆՈՒՇ, Զրուցող եւ երգող ծաղիկներ, Ն. Ե. Ոսկետառ Հրատարակչատուն, 1983, էջ 272:

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՔԵԱՐԻԿ, Գեորգ Արմէնեան, Թեհրան, Տպ. «Նայիրի», Բ. տպ., 1982, էջ 106:

ԴԱԽԵԱՆ ԱՆԱՀԻՏ, Որբամուսնի մը ճշմարտութիւնը (Ոսն.), Թեհրան, տպ. Նուրբաշխ, 1980, էջ 19:

ԴԱԽԵԱՆ ԳՐԻՇ, Կաթիլ ծով (Բերթուաներ), Թեհրան, տպ. Ալիք, 1982, էջ 115:

ԵԱԶԸՃԵԱՆ ԳՈՒԳԵՆ, Ապտիլ Համիտ Բ. Կարմիր Սուլթանը՝ յարակցաբար՝ Օսմանեան Պատմութիւն եւ Հաստատութիւններ, Պէյրուս, տպ. Սեւան, էջ 871 + 38 էջ պատկեր:

ԵԱՓՈԻՃԵԱՆ ԱԻԵՏԻՍ, Կեանքի և ճանապարհի - Յուլիանոս երախտի, Հրտ. Հայ Ազգ. Հիմնադրամի, Գահիրէ, 1982, էջ 107:

ԵԱՓՈԻՃԵԱՆ ԱԻԵՏԻՍ, Նամակ եւ Հայ Գաղթականութեան հայրենադարձութեան հարցը ըստ ամսական փաստաթղթերու, Հրտ. Հայ Ազգ. Հիմնադրամի, Գահիրէ, 1982, էջ 280:

ԵԱՓՈԻՃԵԱՆ ԱԻԵՏԻՍ, Ո՞ր է ելք... իմ արարողականներու շարք «Լոս Անճելոս» Թատրոն թերթին յօդուածին առթիւ, Գահիրէ, 1981, էջ 179:

ԵՂԻՍԵՆԱՆ ՍՐԱՊԻՈՆ, Մասնութիւնը, «Միթրա» Մատենաշար, Թ. 7, Պէյրուս, 1983, էջ 64:

ԶԱԼԳՈՒ Ս. Բ. (ՍԱՐԳԻՍ ՔԵՉԵԱՆ), Իմ հեռաւոր... (Ոսն.), փաբրիկ, տպ. Տօնիկեան, 1980, էջ 48:

ԶՕՐԵՆՑ ՎԱՐԴԱՆ (ԱՇԳԱՐԵԱՆ Հ. ՎԱՐԴԱՆ), Կեանքը երգ, Պէյրուս, տպ. Շիրակ, 1979, էջ 54:

ԷԴԴԱՐԵԱՆ ՅՈՎԻԿ, Խօսում եմ կեանքի միջինը, (Ոսն.), Թեհրան, տպ. Արաքս, 1980, էջ 48:

ԹԱԼԱԹԻՆԵԱՆ Հ. ԱԻԵՏԻՔ, Ասիական Ֆրանչիսքոն, «Գիտաւոր Աստղեր», 3, Պէյրուս, տպ. Ալիքաբէ, 1983, էջ 117, տպ. 1500:

ԹԱԼԱԹԻՆԵԱՆ Հ. ԱԻԵՏԻՔ, Սրբուհի Պայծառ, «Գիտաւոր Աստղեր», 4, Պէյրուս, տպ. Ալիքաբէ, 1983, էջ 136, տպ. 1500:

ԹԱԼԱԹԻՆԵԱՆ Հ. ԱԻԵՏԻՔ, Սուրբ Յովհաննէս Պոսկոյ, «Գիտաւոր Աստղեր», 5, Պէյրուս, տպ. Համազգայինի վաճէ Սէթեան, 1983, էջ 74, տպ. 1500:

ԹԱՊԱԳԵԱՆ ԳԵՐՇ. Տ. ԵՓՐԵՄ, Օծում Ս. Կարապետ Մայր Եկեղեցւոյ ձեռամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաղթի Բ. Արքեպիսկոպոսի կաթողիկոսի, Գաղթի Գործիք, 1980:

ԹԵՔԵԱՆ ՎԵՀԱՆՈՅԵ, Ոստը (Ոսն.), Պէյրուս, տպ. Համազգայինի վաճէ Սէթեան, 1982, էջ 109, տպ. 1000:

ԹԵՔԵԱՆ ՎԵՀԱՆՈՅԵ, Կիզակեղ (Բերթուաներ), Պէյրուս, տպ. Համադրաշխի, 1978, էջ 126:

ԹԷՔԷԵԱՆ ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ., Բրիտանական վարդապետութիւն մեծերի համար, Ա. մաս, Հաստատիվ ճշմարտութիւն

Բիւններ, Թեհրան, տպ. «Ալիք», 1977, էջ 96:

ԹԷՔԷԵԱՆ ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ., Բրիտանական վարդապետութիւն մեծերի համար, Բ. մաս, Աստուծոյ Պատուիրամները, Թեհրան, տպ. «Մոգեան», 1978, էջ 96:

ԹԷՔԷԵԱՆ ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ., Բրիտանական վարդապետութիւն, Երբորդ գիրք, Թեհրան, տպ. «Մոգեան», 1978, Ե. տպ. էջ 76:

ԹՈՐԱՆԵԱՆ ԹՈՐՈՍ, Նուր մը Ուիլիամ Սարոյեանի 70ամեակին, Հալէպ, տպ. Շարք, 1979, էջ 60, տպ. 1000:

ԹՈՐԱՆԵԱՆ ԹՈՐՈՍ, Գիրք Որդական, Բազմադարեան Հայաստանը վաքսում տարեկան, Հալէպ - Պէյրուս, տպ. Սեւան, 1980, էջ 333:

ԹՈՐԱՆԵԱՆ ԹՈՐՈՍ, Գիրք Որդական, Բազմադարեան Հայաստանը 60 տարեկան. Գ. Մանարի, Պ. Սեւակ, Ս. Զօրեան, Ե. Քոչար... Հալէպ - Պէյրուս, Տպ. Տօնիկեան եղբ., 1981, Բ. տպ., էջ 292:

ԹՈՐԱՆԵԱՆ ԹՈՐՈՍ, Օտար հոգերու վերայ մետուած սերմեր, Մենատիպ «Հայ Երանոց»ի, Հալէպ, 1982, էջ 43:

ԹՈՐՈՍԵԱՆ ՅԱԿՈԲ, Դիւցազնօրէն (Փունջ մը քերթուած), Պէյրուս, տպ. Ալիքաբէ, 1983, էջ 56:

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ՆԱԶԱՐԷԹ, Կարօտի մամակ (Ժամանակագրութիւն վաղուան), փաբրիկ, տպ. Տօնիկեան եղբայրք, 1979, էջ 82:

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ՆԱԶԱՐԷԹ, Պանդոկ Հիւսիս-Արեւելի (Ժամանակագրութիւն վաղուան), փաբրիկ, 1983, էջ 102:

ԻԳՆԱՏԻՈՍԵԱՆ ՎԱԶԷ Ժ. Վ., Տէրումական Ազօբը Բրիտանական շարժարանաց մէջ, Երուսաղեմ, տպ. Ս. Յակոբանց, 1981, էջ 32:

ԽԱՆԵՆՑ Գ., Հայ ժողովրդի վերածընունդը, Իրանահայ Ազգային եւ Մշակութային Միութիւն, Թեհրան, 1980, էջ 16:

ԽԱՆԵՆՑ Գ., Եղեռնապատմութիւն, Ի. Ա. Մ. Մ. Հրատարակչութիւն, Թեհրան, 1983, էջ 190, տպ. 2000:

ԽԱՆԵՆՑ Գ., Լոս Անճելոս 1980-1982 (Յօդուածներ), տպ. «Ասպարէզ» օրաթերթէն, 1982, էջ 91:

ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ ԱՐՄԷՆ, Ժողովրդային Յեղափոխութեան մը հեռանկարով, Ե. Ն. Ո. Մ. Լոնտոնի մասնաճիւղ, Լոնտոն, 1981, էջ 79:

ԽԱՉԵՐ ԽԱՉԻԿ, Ամտաբերութիւն (Բանաստեղծութիւններ), Թեհրան, 1982, էջ 182:

ԽԱՉԵՐԵԱՆ Լ. Գ., Առաքել Սիմեոնի (1350-1422 թ.թ.). Յաղագս քերականութեան համառատ լուծմամբ, Լոս Անճելոս, 1982, էջ 235:

ԽՆԴԻՐԵԱՆ ԱՐՇԱԿ, Գործիքներ (Երգեր Թարգմանութիւն), Լոս Անճելոս, 1980, էջ 71:

ԽՆԴԻՐԵԱՆ ԱՐՇԱԿ, Փշածաղիկ, Լոս Անճելոս, 1981, էջ 74:

ԽՆԴԻՐԵԱՆ ԱՐՇԱԿ, Սէր ու ֆմար, Զալ-Նազրեալ Երգարան, Լոս Անճելոս, 1983, էջ 48:

ԽՐԱՆՈՒՆԻ ԶԱՐԵՀ, Զրօնապոյտ (Ոսն.), Իսթանպուլ, Մուրատ Ուսէթ, 1978, էջ 120:

ԽՐԱՆՈՒՆԻ ԶԱՐԵՀ, Վաղ եւ Աւագ փերուս (Ոսն.), Իսթանպուլ, 1982, էջ 72:

ՅԵՐԵՆՑ, Թեղորոք Ռշտումի (Վէպ), Պէյրուս, տպ. Համազգայինի վաճէ Սէթեան, 1982, էջ 295, տպ. 2000:

ԿԱՐԱՊԵՆՑ ՅԱԿՈԲ, Միգրար, Նիւ Եորք, Ոսկետառ Հրատարակչութիւն, 1981, էջ 284:

ԿԱՐԱՊԵՆՑ ՅԱԿՈԲ, Աղաթի գիրք (Վէպ), Նիւ Եորք, տպ. Ոսկետառ, 1983, էջ 255:

ՀԱՃԵԱՆ ՎԱՀՐԱՄ (ԺՕԶԷՅ), Խօսք ցաւման եւ յիշատակի, Լոս Անճելոս, տպ. Արաքս, 1982, էջ 30:

ՀԱՅԿԱԶ ԱՐԱՄ, Երջանկութիւն, Պէյրուս, 1978, էջ 236:

ՀԱՅԿԵՆՑ Մ., Սփիւռֆահայ դեկավարը դեմ յանդիման ազգային գեղարվեստի շահերուն (Արտ. «Պայքար» օրաթերթից), Ն. Ե., 1981, Նոյ. 19 հւ. 21, էջ 12:

ՀԱՅԿԵՆՑ Մ., իր մարդկայնութեամբ հզոր մարդը (Արտ. «Պայքար» օրաթերթից), Ն. Ե. 1981, Դեկ. 30, էջ 8:

ՀԱՅՈՒՆԻ ՄԵՍՐՈՊ, կեանքիմ հեռապատկերով... «Մատենաշար Մխիթար», Թ. 8, Պէյրուս, 1983, էջ 102:

ՀԱՅՈՒՆԻ ՄԵՍՐՈՊ, Սիրոյ մահը... «Մատենաշար Մխիթար», Թ. 9, Պէյրուս, 1983, էջ 79:

ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ Ս., Հրամա Աստուծոյ (Կեանքը եւ գործը), Լոս Անճելոս, «Գրաժարտիկ», 1979, էջ 238:

ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ Ռ., Յուշատետր, Ա. (Յուշատետր), Իսթանպուլ, տպ. Մուրատ Օֆէթ, 1982, էջ 207:

ՀԱՅՈՒՆԻ ՊԱՐՈՅՐ ՎՐԴ., Մեծ Պաշտօնը Հայ Եկեղեցւոյ մէջ, Էնթուսիս - Քալիֆորնիա, 1981, էջ 30:

ՀԵՐԵԱՆ ՊԵՏՐՈՍ, Բառը (Ոտանաւորներ), Պէյրուս, տպ. Համազգային Վահէ Սեթեան, 1983, էջ 66:

ՀԵՔԻՄԵԱՆ ԱԻԱԳ ՍՐԿԻԳ. Լ., Հին Կիւրիանի տխուր յիշատակներ, Նոր Կիւրիանի պայծառ գաղափարներ, Նիւ Ճըրսի, 1978, էջ 24:

ՀՈՎԻԵԱՆ ՍԻՄՈՆ, Հայկական Դատիմ լուծումը, Ա. զբոսիկ, Լուսաբանական ամսագրի մեր մերկայ կեանքիմ վրայ, «Հովիւեան մատենաշար», Թ. 15, Պէյրուս, 1981, էջ 124:

ՀՈՎԻԵԱՆ ՍԻՄՈՆ, Բարոյալից հեփաքներ - իմ մեծ հօր Սիմոն ազայիմ պատմածներէմ, Պուրմ Համուտ, 1982, էջ 72 (մատենադրոյ):

ՀՈՎԻԵԱՆ ՍԻՄՈՆ, Մեծն Ներսէս Ս. Հայրապետ (353-373) եւ իր հրաշալի տեսիլքը Հայութեան ազգային մասիմ, Պուրմ Համուտ, 1982, էջ 57 (մատենադրոյ):

ՀԱՅՈՒՆԻ ՍԱՀԱԿ Մ. Վ., Դեմքեր՝ որոնց հետ եկայ դեմ առ դեմ, Գաւհի, 1980, էջ 552:

ՀԱՅՈՒՆԻԱՆ ԱՐԱՀԱՄ, Աստուծոյ մահալի մասիմ, Հրոյ. Յովիկ Էդգարեանի, Թիւ 5, Թեհրան, 1980, էջ 71, (մատենադրոյ):

ՄԱՅՄԱՆԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐ (ՄԱՅ-ԳՐԻԳ), Յուշերս Հայրենիքիմ եւ 2. Հոգեպատմում, 3. Մօրու (Մենախօսութեան), Լոս Անճելոս, 1981, էջ 122:

ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱՆՈՒՄԲ, Յուշամատենիմ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ ի Մոմրէալ, 1959-1979, Մոմրէալ, 1979, էջ 20:

ՄԱՆՆԻԿ (ԳԱՏԻՆՈՒ), Թրք. ԹԱՒԱ-ԹԻՆԵԱՆ Հ. ԱԻՆՏԻԲ, Դու եւ քառանկայ յաւիտեան, «Երկնային Հորիզոններ» - 1, Պէյրուս, տպ. Համազգային, 1980, էջ 303, տպ. 1000:

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ԱՐՏԱԿ ԱՐՔԵՊՍ, Ճառագայթը լեռնի վրայ (Ոտն.), Թեհրան տպ. «Նայիրի», 1981, էջ 72:

ՄԱՐՈՒՆԵԱՆ ՀՐԱՅՐ, Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան ընկերակցութիւնը, «Հ. Յ. Դ. Անդրիոյ Երկրասարգան Ինքնակեան Մատենաշար», Թ. 1, Լոսանոն, 1981, էջ 12:

ՄԵԼԻԹ-ՇԱՀ (ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻԹԵԱՆ), Օսմանեան բանակիմ մէջ 1914ի Առաջիմ Աշխարհամարտիմ - Փախուստ - Հայկական բանակիմ մէջ, Թեհրան, տպ. «Արի», 1977, էջ 80:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Յուշամատենիմ Բերիոյ Կրթասիրաց Միութեան 50ամեակի հանդիսի, Նոր Զուլա, 1978, էջ 22:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Երազ երկիրը՝ Հայաստան, Նոր Զուլա, տպ. Ս. Ամենափրկիչ, 1980, էջ 110:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Ծանօթագրութիւններ Նոր Զուլայի Պատմութեան Ա. եւ Բ. հատորներ, Հեղ. Յ. Տէր-Յովհաննէսեան, Նոր Զուլա, տպ. Ս. Ամենափրկիչ, 1980, էջ 37:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Պայքարի Ոգիմ, Նոր Զուլա, 1980, էջ 20:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Հայերէն իմֆունույց, Նոր Զուլա - Սպահան, 1982, էջ 44:

ՄԻՆԱՅԱՆ ԼԵՒՈՆ Գ., Մի քանի գրաւոր փաստաթղթեր ժե. դարի մկարիչ Միմասից (Արտ. «Բազմալէզ» հանդէսից, ձեռ. 1982, Թ. 1-2), Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1982, էջ 189-194:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Պատմութիւն Նոր Զուլայի Հայ Մշակութային Միութեան 20ամեակի գոյութեան (1962-1982), Նոր Զուլա, 1982, էջ 92:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Դիւան Ս. Ամենափրկիչ վաճիկ, 1606-1960, Նոր Զուլա, 1983, էջ 134:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., իրանի հայկական եկեղեցիները, Նոր Զուլա, տպ. Ամենափրկիչ Վանքի, 1983, էջ 113:

ՄԻՆԱՅԱՆ Լ. Գ., Ոսկերչութիւնը Նոր Զուլայում, Նոր Զուլա, տպ. Ամենափրկիչ Վանքի, 1983, էջ 162:

ՄԻՆԱՅԱՆ ԿԱՐՈ (ԹԱՇՃԵԱՆ Ե. ՄԱՐՏԻՐՈՍ), Պատմութիւն մարմնակերպ (Բերթուաներ), Պէյրուս, 1979, էջ 199:

ՄԻՆԱՅԱՆ ԿԱՐՈ, Վշտամատենիմ (Բերթուաներ), Պէյրուս, տպ. «Ատլաս», 1980, էջ 246:

ՄՈՄՃԵԱՆ Մ. Վ. ՄԻՔԱՅԷԼ՝ Զմառու ճիւղան, Արաքսիմ Պետրոս Ա. Արծիւեան Կաթողիկոսիմ ծննդեան 300ամեակի ձօնուած աշխատասիրութիւն (1679-1979), Պէյրուս, տպ. Ատլաս, 1979, էջ 288:

ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ Հ. ՂԵՒՈՆԴ Վ., Կատարեալ քրիստոնեան, «Մխիթար Մատենաշար», Թ. 5, Պէյրուս, 1981, էջ 180:

ՄՈՒԹԱՅԵԱՆ ՋԱՐԵՀ, Նկարչութեան դասական դպրոցները եւ արդի ձեւը տուումները, Փարիզ (Պէյրուս, Համազգային տպարան), 1982, էջ 303, տպ. 1000:

ՄՍԸՐԼԵԱՆ ՋԱԻԷՆ, Հայկական Հարցի մասիմ, Պէյրուս, տպ. «Մշակ», 1978, էջ 286:

ՄՍԸՐԼԵԱՆ ՋԱԻԷՆ, Համաշխարհային Բ. պատերազմի սկզբնաւորութեան (1939-40 թթ.) Սփիւռֆահայ դիրքորոշումներ (Առանձնատիպ՝ «Հայկազեան Հայագիտական հանդէս» Ը. հատորէն), 1980, էջ 127-146:

ՄՍԸՐԼԵԱՆ ՋԱԻԷՆ Մ., Մկրտիչ Մարքիւնի Ազգ. քաղաքական գործունէութիւնը (1898-1979), Պէյրուս, տպ. Արազ, 1981, էջ 498:

ՄՍԸՐԼԵԱՆ ՋԱՐԵՀ, Նացի Գերմանիոյ եւ Փամ-քուրմականներու ծրագիրները Կովկասի մէջ (1941 թ.), Առանձնատիպ «Հայկազեան Հայագիտական հանդէս» Թ. հատորէն, Պէյրուս, 1981, էջ 97-120:

ՄՕՐՈՒԳԵԱՆ ԲԵՐԿՐՈՒՀԻ, Հին օրեր մոր ապրումներ (Յուշեր եւ պատմութեան), Տիթրոյթ, 1979, էջ 103:

ՅԱԿՈՅ-ԳՐԻԳՈՐ, Ա. Համազգային ուղղագրութեան եւ հայերէնի մաքրագործման հարցերը. Բ. Պարոյր Սեւակի լեզուական կտակը. Փարիզ, տպ. Elekian, 1977, էջ 48:

ՅԱԿՈՅ-ԳՐԻԳՈՐ, Երկերու հաւաքածոյ, Փարիզ, տպ. Տօնիկեան ի Պէյրուս, 1981, էջ 333, տպ. 250:

ՆԱՅԱՆԵԱՆ ՇՈՒՇԱՆԻԿ, Վերանորոգուող գեղարվեստական գրականութիւնը եւ Հայ-Ռուսական յարաբերութիւններ արտացոլիքը մրանում (Արտ. «Բազմալէզ» հանդէսէն, ձեռ. 1982, Թ. 1-4), Վենետիկ - Ս. Ղազար, 1982, էջ 241-270:

ՆԱՅԱՆԵԱՆ ԱՐԱՔՍԻ, Մարդկային ապրումներ (Պատմութեան), Իսթանպուլ, տպ. Արեւիկեան, 1978, էջ 64:

ՆԱՅԱՐԱՆ ՖԵՌԻԱՆ, Եւ գտայ Նոյի Տապանը (Թրք. ՅԱԿՈՅ-ԳՐԻԳՈՐ), Պէյրուս, 1979, էջ 140:

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ, Թուրք ընդհանրական, աշխարհաբարի վերածննդ՝ Անուշաւան Վրդ. Դանիէլեան, Մատենաշար «Մեր Հայրերը Կը Խօսին», Թ. 1, Անթիլիաս, տպ. Կաթողիկոսարանի, 1977, էջ 134, տպ. 1500: